

POSTANOWIENIE

Dnia 19 czerwca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z wniosku S. M.

z udziałem B. M., A. M., B. M.1, F. M., T. M., W. M., Gminy Miasta Malbork

o stwierdzenie nabycia spadku po A. M.

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych

w dniu 19 czerwca 2026 r.,

na skutek skargi nadzwyczajnej Rzecznika Praw Obywatelskich od postanowienia Sądu Rejonowego w Malborku z 9 grudnia 2020 r., sygn. akt I Ns 386/20,

podejmuje zawieszone postępowanie.

[kf]

UZASADNIENIE

Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 9 kwietnia 2024 r. r., II NSNc 242/23 zawiesił postępowanie w rozpatrywanej sprawie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3 k.p.c. *per analogiam*, z uwagi na konieczność przeprowadzenia zmian legislacyjnych usuwających wady procesowe określone w wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (Wielka Izba) z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz w wyroku pilotażowym Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. Wałęsa przeciwko Polsce (skarga nr 50849/21), w terminie tam zakreślonym.

Sąd Najwyższy stwierdza, co następuje:

Wobec naruszającego zasadę lojalnej współpracy, niewykonania przez ustawodawcę wyżej wskazanych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, postępowanie w sprawie należało podjąć.

W uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 8 stycznia 2020 r., I NOZP 3/19, mającej moc zasady prawnej, Sąd Najwyższy przypomniał, że podstawą funkcjonowania Unii Europejskiej jest wzajemne zaufanie państw członkowskich, w szczególności przez przestrzeganie prawa UE. Z tego względu, zgodnie z zasadą lojalnej współpracy wyrażoną w art. 4 ust. 3 akapit pierwszy Traktatu o Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 202 z 2016 r., s. 13) – Państwa Członkowskie zapewniają na swym terytorium stosowanie i poszanowanie prawa Unii oraz podejmują w tym celu środki służące zapewnieniu wykonania zobowiązań wynikających z traktatów lub aktów instytucji Unii.

Sąd Najwyższy stwierdza, że również w okresie poprzedzającym wydanie wyżej wskazanych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, sędziowie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych, mając na celu umożliwienie ustawodawcy dostosowanie ustawodawstwa do standardów prawa europejskiego, w reakcji na uchwałę składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., powstrzymywali się od orzekania, co spowodowało konieczność wyznaczania do składów w tej izbie, sędziów z Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych (zob. postanowienie składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 2 marca 2020 r., I NSW 1/20; postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 lutego 2020 r., I NO 3/20; z 26 lutego 2020 r., I NO 190/19; z 26 lutego 2020 r., I NSP 2/20; z 26 lutego 2020 r., I NSP 200/19; z 19 marca 2020 r., I NSP 11/20; z 19 marca 2020 r., I NSP 14/20; z 19 marca 2020 r., I NSP 15/20; z 19 marca 2020 r., I NSP 8/20; z 23 marca 2020 r., I NSW 4/20; z 30 marca 2020 r., I NSW 7/20; z 13 lutego 2020 r., I NO 187/19; z 23 marca 2020 r., I NSW 4/20; z 30 marca 2020 r., I NSW 7/20), jak również sędziowie Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych składali liczne żądania ich wyłączenia ze spraw, na skutek wydanego 8 listopada 2021 r. wyroku Europejskiego Trybunału

Sprawiedliwości w sprawie *Dolińska-Ficek i Ozimek przeciwko Polsce* (skargi nr 49868/19 i 57511/19).

Sąd Najwyższy dalej stwierdza, że po wydaniu wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 grudnia 2023 r., C-718/21 oraz wyroku Europejskiego Trybunału Praw Człowieka z 23 listopada 2023 r. *Wałęsa przeciwko Polsce* (skarga nr 50849/21), w wielu wypowiedziach orzeczniczych (zob. między innymi postanowienia Sądu Najwyższego z: 5 marca 2024 r., I NKRS 76/21; 19 marca 2024 r. I NKRS 7/23, I NKRS 34/23, I NKRS 45/23, I NKRS 70/23; 20 marca 2024 r., I NKRS 8/23, I NKRS 44/23, I NKRS 59/23, I NKRS 69/23, I NKRS 82/23, I NKRS 93/23; 26 marca 2024 r., II NSKP 55/23, II NSKP 70/23; 9 kwietnia 2024 r., II NSNc 242/23, II NSNc 258/23; II NSNc 345/23; 23 kwietnia 2024 r. II NSNc 167/23; II NSNc 280/23; II NSNc 291/23, II NSNc 308/23; 8 maja 2024 r., II NSNc 18/24; 22 maja 2024, III CB 28/24; 8 lipca 2024 r.: I NSW 21/24, NSW 36/24; 9 lipca 2024, I NSW 23/24; 18 lipca 2024 r., II NSK 2/24, II NSK 39/24; II NSNc 397/23, II NSNc 414/23, II NSNc 430/23, II NSNc 446/23; II NSNc 456/23, II NSNc 469/23, II NSNc 478/23; II NSNc 491/23, II NSNc 503/23; 27 sierpnia 2024 r., I NSW 50 /24, 3 września 2024, I NSW 51/24), jak również w zdaniach odrębnych sędziów Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych (zob. m.in. zdania odrębne SSN Leszka Boska i zdania odrębne SSN Grzegorza Żmija do uchwał pełnego składu Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych: z 3 września 2024 r., I NSW 44/24; z 3 września 2024 r., I NSW 49/24; z 14 maja 2025 r., I NSW 3/25; z 1 lipca 2025 r., I NSW 9779/25, a także zdanie odrębne SSN Grzegorza Żmija do uchwały i uzasadnienia składu połączonych Izb Sądu Najwyższego: Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych i Izby Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych z dnia 3 grudnia 2025 r., I NZP 7/25), Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał na konieczność dokonania przez ustawodawcę zmian prawa, celem wykonania wyżej powołanych wyroków Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Europejskiego Trybunału Praw Człowieka.

W związku z naruszającym zasadę lojalnej współpracy niewykonaniem przez ustawodawcę wyżej wskazanych orzeczeń Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej oraz Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w określonym terminie, jak i w terminie dodatkowym, a także w związku z brakiem wiarygodnych

informacji o perspektywie wprowadzenia wymaganych zmian legislacyjnych usuwających stwierdzone wady procesowe, Sąd Najwyższy stwierdza, że dalsze oczekiwanie na ich usunięcie przez ustawodawcę nie jest celowe i może skutkować naruszeniem innych wartości i obowiązków prawnych. Rzetelne rozpoznanie sprawy powinno bowiem następować w rozsądnym terminie.

W dniu 15 maja 2026 r. Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, działając na podstawie art. 187 ust. 1 pkt 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, art. 9a ust. 1 i art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. z 2024 r. poz. 1186) oraz art. 29a ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. 2026, poz. 513) kwalifikowaną większością 3/5 głosów powołał 15 sędziów do Krajowej Rady Sądownictwa.

W tej sytuacji, Sąd Najwyższy uznał, że podjęcie na podstawie art. 180 § 1 pkt 4 k.p.c. *per analogiam* zawieszono postępowania jest uzasadnione.

[kf]

[r.g.]